

JEBRON INFO

MAANDELIJKS DIGITAAL INFOBLAD

Mei- juni 2023

JEBRON

2022-2023

Inhoud

- 02 Tussen “BID OM VREDE” en “RED HEN DIE GEEN VERWEER HEBBEN”
Enkele persoonlijke reflecties bij leven en werk van HUUB OOSTERHUIS.
- 06 TWEE ZUSTERS VAN DE JACHT AAN HET WOORD
(de zogenaamde vrouwelijke tak van Scheut)
- 09 Essay - Seppe De Meulder: Welke positie moet links innemen in ‘het woke debat’?
Een kritische bespreking boek Bart De Wever
- 15 ‘De door “woke” geobsedeerde pers mag zich stilaan bezinnen’ Vrije Tribune
- 18 Geweld vanuit machteloosheid is onvermijdelijk, geweld vanuit macht is onvergeeflijk’
- 19 ‘Franciscus zelf lijkt soms zijn eigen filosofie niet te kunnen waarmaken’
Over 10 jaar Paus Franciscus.
- 20 ‘En als we nu ook eens het d-woord en het a-woord uit onze woordenschat schrappen?’
- 22 Wat de dood van Sanda Dia ons leert over de zelfverkleerde elite in Vlaanderen
- 25 Johan Velghe blikt terug op het Vlaams Nationaal zangfeest
- 27 AGENDA MEI – JUNI – JULI – AUGUSTUS 2023

Tussen “BID OM VREDE” en

“RED HEN DIE GEEN VERWEER HEBBEN”

Enkele persoonlijke reflecties bij leven en werk van HUUB OOSTERHUIS.

In 1966 werd ik voor het eerst geconfronteerd met een boekje van Huub Oosterhuis: Bid om vrede. Toen is voor mij een geschiedenis van liefde, herkenning en dankbaarheid begonnen. Huub Oosterhuis heeft mij sindsdien niet meer losgelaten. Het is een gebedenboek, waarvan de eerste regels luiden:

Gij wacht op ons
totdat wij opengaan voor U
Wij wachten op uw woord
dat ons ontvankelijk maakt.

Stem ons af op uw stem
op uw stlte,
Spreek ons uw zoon tegemoet
Jezus, het woord van uw vrede.

In 1968 zou ik naar Congo vertrekken. Op zoek naar een gebedenboek in het Frans ontdekte ik toevallig de Franse vertaling van ‘Bid om vrede’, onder de prachtige titel: Quelqu’un parmi nous: God als iemand in ons midden, iemand onder ons. In deze titel lagen reeds de kiemen voor een heel nieuw godsbeeld: geen god boven mensen uit, een soort van ‘extraterrestrial’, maar een God midden onder mensen.

Toen ik na een jaar uit Congo terugkwam lag er een nieuw boek van Huub Oosterhuis op mij te wachten: In het voorbijgaan, dat bestond uit gedichten, gebeden en essays, waarin H.O. de eerste contouren van zijn groeiend bijbels-theologisch denken uit de doeken deed. Het tweede gedicht in dat boek luidt als volgt:

Wenend wil ik uitleggen wat ik zo dikwijls doe:
brood breken en vreemde dingen daarbij zeggen.
Hoe hartstochtelijk hoop ik dat het ergens op slaat
dat men in die vergulde geheimen zijn eigen lot verstaat.
Zo bijvoorbeeld dat brood leven dat leven dood beduidt.
Maar wat ik ook zeg, dat oeroud evangelie komt er niet uit.

Na dat gedicht begon een essay met als titel: Vijf fragmenten over God.

Ik heb dat boek met grote gretigheid gelezen. De lectuur ervan zette bij mij een proces van heilzame vervreemding in gang ten aanzien van de exegese die ik aan de Leuvense theologische faculteit te verorberen kreeg. Ik kon die ervaring aanvankelijk niet goed plaatsen.

Toen ik heel wat jaren later teksten las van Ton Veerkamp, een voormalige compagnon de route van H.O., hoorde ik mijn vervreemding verwoord: "ik heb vele uren exegese gehad, maar wist na al die uren niet dat de bijbel ergens over ging".

In die exegese werd alle nadruk gelegd op de historisch-kritische methode. Allemaal buitengewoon interessant en wetenswaardig, maar de existentiële betekenis van de teksten verdween achter de wetenschappelijke bevindingen die mij emotioneel niet of nauwelijks raakten.

Ondertussen had ik een weekend gevolgd onder begeleiding van een zekere Henk Eikelboom (een protestantse Nederlandse bijbelse theoloog die in Vlaanderen werkzaam was in dienst van de VPKB). Dankzij deze man leerde ik het boekje kennen van Karel Deurloo en Nico Bouhuijs: De Stem in het gebeuren – Messiaans resumé.

God dus als Stem IN het gebeuren van de éne werkelijkheid. Er is immers maar één werkelijkheid en vanuit die éne (onze) werkelijkheid klinkt de Stem en krijgt die Stem ook een onuitspreekbare Naam: JHWH IK-ZAL-ER-ZIJN.

Deze kijk op bijbel en theologie leek in mijn aanvoelen te sporen met de evolutie in de teksten van H.O

De reden hiervoor werd mij geleidelijk duidelijk: zowel Karel Deurloo als H.O. stelden dat de geschriften van het zogenaamde Nieuw Testament (ook genoemd: Tweede Testament of Messiaanse geschriften) volkomen ontoegankelijk, onbegrijpelijk en oninleefbaar blijven wanneer we niet zien hoe die teksten geworteld zijn in de joodse schriften van TeNaCH (joodse naam voor het Oude of Eerste Testament).

Waar voeger – en vandaag vaak nog steeds in kerkelijke middens – het Oude Testament gelezen werd als enkel voorspel op het Nieuwe Testament, en dus enkel echt begrepen kon worden vanuit de vervulling van die teksten in het Nieuwe Testament, daar leerde ik zien dat eigenlijk het omgekeerde waar is: het Nieuwe Testament in zijn geheel vraagt om gelezen te worden als een midrasj (een verhalende actualisering) bij het Oude Testament, en dit naar aanleiding van de unieke weg die de jood Jezus van Nazareth is gegaan.

Later las ik in een tekst van H.O. hoe hij in de leer is gegaan bij de joodse rabbijn Jehuda Ashkenazy, en daar tot de ontdekking van zijn leven heeft gedaan: zonder de verworteling in de joodse Schriften hangen de zogenaamde christelijke Schriften van het Nieuwe Testament in de ijle lucht van een vaak vrijblijvende en dus vervreemdende religie zonder voeten in de aarde.

Het is in deze bijdrage niet de bedoeling om het onmogelijke te doen en stil te staan bij de vele geschriften van Huub Oosterhuis.

Toch wil ik de lezers van Jebron Info wijzen op enkele belangrijke geschriften van Huub Oosterhuis:

Bid om vrede (1966)

Zien soms even (1972)

Gaan waar geen weg is (1979)

Twee of drie – voor en over kritische gemeenten (1980)

En ik zag: een nieuwe wereld (1984)

Het lied van de aarde (1986)

Hagepreken (1987)

De dag die komt (1988)

Deze geboren vreemdeling – honderd preken , beschouwingen, brieven (2004)

Verzameld liedboek (2004)

Wie bestaat – nieuwe gedichten (2008)

150 Psalmen vrij (in de loop van verschillende jaren tot stand gekomen)

Kom bevrijden – 150 gebeden (2009)

Red hen die geen verweer hebben (2012)

Waar onze doden zijn - negenenveertig namen (2013)

De ontdekking van de aarde. Verzamelde essays. (2022)

Enkele liedteksten

Het is zonder meer duidelijk dat Huub Oosterhuis door de lezing van TeNaCH geleidelijk is gaan zien (...soms even) dat de bijbel fundamenteel gaat over een andere wereld die toch mogelijk is, of zeker moet zijn.

Dit vindt zijn bevestiging in wat de voormalige Opperrabbin Jonathan Sacks schrijft in zijn commentaar op het boek Numeri: De joodse taak is niet om de echte wereld te vrezen, maar om daarin te leven en haar te veranderen, haar wonden te genezen en op plaatsen die in duisternis zijn gehuld, fragmenten van goddelijk licht te brengen.

Ik lees deze gedachten en deze hoop ook dat in het prachtige lied Ik zal niet rusten

Ik zal in mijn huis niet wonen,
ik zal op mijn bed niet slapen,
ik zal mijn ogen niet dicht doen,
ik zal niet rusten, geen ogenblik,
voordat ik heb gevonden:

een plek waar Hij wonen kan,
een plaats om te rusten voor Hem
die God is, de enige ware.

Ik zal in mijn huis niet wonen,
ik zal mijn ogen niet dicht doen,
ik zal niet rusten, geen ogenblik,
ik mag versmachten van dorst,
tot ik gevonden heb:

een plek waar de doden leven
de plaats waar recht wordt gedaan
aan de verworpenen der aarde.

De structuur van dit lied wijst ons op een identiteit tussen de laatste drie regels van de eerste en de tweede strofe: de bevrijdende God van de bijbel is daar waar recht wordt gedaan aan de verworpenen der aarde.

En in het lied Groter dan ons hart , dat kan gelezen en gezongen worden als één grote voorbede, horen we:

Voor uw naamgenoten in ons midden: vluchtelingen, vreemden, wees niet niemand.

En in de slotregel van dit lied horen we: Gedenk uw mensen dat zij niet vergeefs geboren zijn.

Ik moet bekennen dat ik er niet in slaag deze twee liederen te zingen zonder tot in het diepste van mijn wezen geraakt te worden.

Dit geldt ook voor twee andere liederen:

Het prachtige kerstlied: Uit uw hemel zonder grenzen

Uit uw hemel zonder grenzen

komt Gij tastend aan het licht

met een naam en een gezicht

even weerloos als wij mensen.

En het Paaslied bij uitstek: Gij zijt voorbijgegaan:

Gij zijt voorbijgegaan, een lichtspoor in de nacht,

De vonken van uw naam zijn ogen in ons hart.

In flarden hangt uw woord om onze wereld heen,

Wij leven in U voort, wij zijn met U bekleed.

Wat met God?

Ik wil deze bijdrage bij het leven en sterven van Huub Oosterhuis afronden met een poging om te verwoorden wat hij over God te zeggen heeft.

Gisteravond (19 april 2023) was de eerste in een reeks van vier programma's waarin Fara de Aguirre in gesprek gaat met mensen die vanuit verschillende al dan niet religieuze tradities op weg gaan met mensen in uiterst kwetsbare omstandigheden.

In die uitzending vraagt Fara aan een van die mensen: zijn jullie niet kwaad op God omdat hij het laat gebeuren dat jullie kind op zo jonge leeftijd is gestorven?

Ik ga niet in op het antwoord van deze mensen, maar ik sta wel even stil bij deze nog steeds bekend in de oren klinkende vraag. Achter die vraag gaat het beeld schuil van een god, wiens wegen ondoorgrondelijk zijn en die de ene mens confronteert met geluk en de ander met ongeluk. Dat beluisteren we ook in de vaak gehanteerde woorden: Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Is dat wel het bijbels Godsbeeld? Is dat JHWH?

In de lijn van Huub Oosterhuis en Ton Veerkamp zou ik durven stellen: degene die in de bijbel JHWH wordt genoemd is juist het tegendeel van ondoorgrondelijk. De God van de bijbel in het algemeen en van Jezus in het bijzonder is volkomen doorgrondelijk én transparant.

Deze God is heel en al Stem, die vanuit zijn eigen machteloosheid mensen oproept om elkaar van dienst te zijn; een God die even machtig is als wij mensen bereid zijn om goed te zijn.

Ton Veerkamp wilde oorspronkelijk aan zijn Magnum Opus "Die Welt anders" een andere titel geven: Nur eine Stimme. Geen willekeur-god, geen onbestaanbaar almachtig monster, maar een God die ons smeekt om deze wereld ten goede te keren voor alle mensen en zo gerechtigheid te stichten.

Een allerlaatste woord.

Huub Oosterhuis heeft ons prachtige teksten cadeau gedaan. We kunnen hem daarvoor niet dankbaar genoeg zijn.

Toch valt het niet te ontkennen dat zijn poëtische teksten soms wat cryptisch en hermetisch zijn voor veel 'gewone' mensen. Daarom houd ik ook van volkse liturgische teksten die ik terugvind in de liederen van Jan van Opbergen (tekstschrijver), van Jan Willem van der Velde (componist), en van de Vlaamse pater redemptorist Marcel Weemaes (tekstschrijver én componist)

Paul De Witte - 20 april 2023

TWEE ZUSTERS VAN DE JACHT AAN HET WOORD (de zogenaamde vrouwelijke tak van Scheut)

Ter nagedachtenis van MARIA VAN DOREN

Ze overleed op 29 januari 2023 in Heverlee

Ze was zuster 'van de Jacht'

Ze was missionaris in de USA, India en vooral in Mexico §van 1980 tot 2015.

Ik heb haar heel kort leren kennen tijdens een bijbelweek van CVS en enkele bijbeldagen in Leuven.

Op haar overlijdensbericht stond volgende tekst die ze in 1985 had geschreven in Mexico.

Paul DW

Als ik morgen onbekend doodga,

heeft het dan zin gehad dat ik er was?

Als ik morgen bezwijk op mijn weg op de hoogvlakte,

op tocht met mensen; een miskend ras...
Als ik morgen doodga door een kogel van machthebbers,
militairen of betaald door rijken of vanuit de politiek...
heeft het dan zin gehad dat ik er Voor je opkwam,
heeft het dan zin gehad dat ik er was?
Als ik een glimlach kon toveren op het gelaat van een moeder,
warmte en genegenheid gaf aan een verguisde vrouw...
als ik de kinderen wat kon vertroetelen.
waarde gaf aan een verworpen ras.
Als ik in honderden kleine dingen
mensen vertrouwen gaf en een gelaat,
als ik met hen volhield en bleef vechten
voor wat meer gerechtigheid en minder haat.
Als ik gewoon als mens met de mensen leefde,
lief had zomaar, omdat het een mensenkind was...
Als ik als vriend onbaatzuchtig mijn leven spreidde,
Ja, dan denk ik dat het de moeite was.
Dood overwinnen en leven geven,
mensen bevrijden – Verrijzenis.
Liefde geven en leven delen,
Ja, het is zeker, dat het de moeite was.

Een woord van Jeanne Devos voor Pax Christi

Naar aanleiding van de vredesbetoging van 26 februari 2023

Na 53 jaar India, mag ik als 88-jarige samen met u onze droom uitspreken en vieren voor een wereld waarin:

- niemand achterblijft;
- niemand te klein of te min is;
- het recht van elke mens gerespecteerd wordt;
- ieder kind, ieder mens ten volle mag leven.

Dat is het recht, de vreugde en de vrede voor ieder mens.

Ik noem het ook 'Gods droom voor ieder van ons'. Die droom betekent voor ons de opgave dat voor elkaar mogelijk te maken, verbonden met de slachtoffers van geweld en met iedereen, want 'Vrede kan er enkel zijn als zij die geen geweld of onrecht ervaren even diep geërgerd zijn als zij die er middenin leven.'

In de beweging van huisarbeiders in India mocht ik jarenlang geweldloosheid en vrede beleven. Niet enkel in de enge zin van 'afwezigheid van oorlog', maar ook in de betekenis van 'gelijkwaardigheid, rechtvaardigheid, eerbied voor kinder- en mensenrechten, kansen voor iedereen.' Dat is de vredesduif in onze hedendaagse wereld. Werken en leven met ongeschoolde vrouwen en kinderen in slavernij, het heeft me geleerd hoe belangrijk de rol van vrouwen is. Hun leven was verduisterd door uitbuiting, misbruik, geweld. Maar elk van hen is een licht en een voorbeeld dat bewijst dat de beste instincten van de mensheid – liefhebben, delen, beschermen, volhouden, niet opgeven, het beter willen voor allen – aangeboren zijn en in staat zijn te zegevieren, zelfs in omstandigheden van erkende slavernij.

Vrede heeft mannen nodig, maar zeker ook vrouwen. Dat toont het beeld van de onbekende oorlogsvrouw in Leuven. Het illustreert het delen in de pijn, de zorg en de uitstraling van een sterke vredes boodschap.

Ieder heeft iets waarmee hij/zij/wij voor anderen een oase van vrede kan zijn. Het werk begint bij ieder van ons. Om voor mensen een wereld te bouwen zonder angst, moeten we zelf zonder angst zijn. Om een rechtvaardige wereld te bouwen, moeten we zelf rechtvaardig zijn.

We kunnen ons niet langer verschuilen achter een muur van onverschilligheid. Het begint bij u en mij – in het alledaagse leven. Daar is veel angst. Die angst is een slechte raadgever en zet aan tot veel geweld. ‘We zouden beter angstig zijn voor angst’, zei Peter Adriaenssens. Angst voor de andere creëert en beschermt de bom. Angst sluit ons op, geeft onverantwoordelijkheid en onverschilligheid. Wees niet bang. Wees niet bang om de angst een vertelsel van vroeger te laten zijn, om muren en hekkens af te breken en bruggen te bouwen, om te luisteren naar kinderen, naar mensen zonder papieren, naar mensen op de vlucht, of daklozen op zoek naar woning.

Wees vooral niet bang om te dromen dat VREDE mogelijk is, als we het samen doen. ‘

Een volk dat de droom verliest, verwildert’, zei Dorothee Sölle. “Als we in ons eentje dromen, dan blijft het een droom, maar als we met velen samen dromen, zoals hier vandaag, dan is dat het begin van een nieuwe werkelijkheid.” H.C.

Riskeer meer dan wat anderen ;veilig vinden.

Zorg meer dan wat anderen ; wijs vinden.

Droom meer dan wat anderen ;praktisch vinden.

Verwacht meer dan wat anderen; mogelijk; vinden.

Vertrouw meer in wat anderen onmogelijk vinden

Doe meer dan je dacht dat je kan.

Deel meer dan je dacht dat je kan missen.

Hoop tegen beter weten in.

Geef niet op, geef niet in en wordt het niet moe (zo luidt de leuze van NDWM India).

Blijf mensen verenigen.

Blijf bondgenoten zoeken. Boeddha zei: ‘Eén kaars kan duizenden andere aansteken zonder haar levensduur te verkorten. ‘En wonderen van vrede zullen leven en alles nieuw maken’, zoals Amanda Gorman zei bij het aantreden van de Amerikaanse president Joe Biden.

‘There’s always a light, if only we are brave enough to see it, if only we are brave enough to be it’.

Na een tijd zul je verwonderd staan kijken dat vrede mogelijk is. Liefde, rechtvaardigheid en vrede zullen elkaar omhelzen.

Die vrede wens ik u, voor Oekraïne moed en hoop, die naar vreugde en vrede leidt, en Vrede voor gans de wereld

Essay - Seppe De Meulder

Welke positie moet links innemen in 'het woke debat'? Een kritische bespreking boek Bart De Wever

(DeWereldMorgen 19 april 2023)

De war on woke van De Wever is meer dan enkel afleiding. Door zijn taalgebruik aan de tegenstander op te leggen, tracht hij een nieuwe sociologische verbeeldingskracht te scheppen die zijn maatpaknationalisme ingang moet doen vinden.

Wanneer in progressieve kringen iemand begint te spreken over 'woke' wordt dat doorgaans onthaald met een diepe zucht. 'Woke', zo luidt de algemene reactie vanuit de linkerzijde, is een denkbeeldige vijand waarmee men de aandacht wil afleiden van de echte problemen.

"Nu we allemaal het woke-boekje van Bart De Wever hebben gelezen kunnen we hem vragen waarom hij niets doet tegen: stikstof, lerarentekort, kinderarmoede, pfas/pfos, wooncrisis, klimaat- en biodiversiteitscrisis, arbeidsuitbuiting op werven, drugs in Antwerpen", verwoordde Laurens Rademakers dat breed gedeelde gevoel op Twitter.

In een interview in De Zondag vertolkte ook Vooruit-boegbeeld Melissa Depraetere dit gevoel. "De voorzitter van de grootste partij zou zich beter bezighouden met het échte gif in onze samenleving: de torenhoge facturen, het tekort aan leerkrachten, de kinderopvang, noem maar op", aldus Depraetere.

Meer dan afleiding

Dat het zogenaamde 'woke-debat' ergernis en ogengerol opwekt, is niet zonder reden. Ten eerste omwille van de karikaturale manier waarop het debat gevoerd wordt. Zo is wintermarkt zeggen in plaats van kerstmarkt zien als onderdeel van "de zelfvernietigingsoorlog die een flink deel van de intellectuele elite voert tegen de moderne westerse samenleving", nogal grotesk.

Ten tweede is het inhoudelijk allesbehalve een nieuw debat. In essentie neemt 'woke' gewoon de plaats in die eerder werd ingenomen door 'politieke correctheid'. De 'wokers' zijn dan wat eerder 'de linkse kerk' werd genoemd. De enige vernieuwing bestaat erin dat de rechterzijde een nieuw woord lijkt te hebben gevonden om een karikatuur te maken van haar linkse politieke tegenstanders.

Ik onderschrijf deze twee bedenkingen en begrijp dus ook dat een kritische bespreking van het boek van De Wever zuiver theoretisch wellicht weinig meerwaarde heeft. Feit is echter dat wanneer De Wever een scheet laat, je in onze van commerciële media afhankelijke spektakeldemocratie met de remsporen daarvan nog wekenlang opiniEPagina's kan vullen. In debatprogramma's, op sociale media en op café, overal wordt vandaag gesproken over woke.

Het boek van De Wever staat nu al een tijdje op nummer 1 in de non-fictie. Dat is een belangrijk politiek feit om twee redenen. Ten eerste: de introductie van de term 'woke' in het politieke debat verandert de manier waarop het debat gevoerd wordt ten voordele van de rechterzijde. Ten

tweede: de omslag in de intellectuele cultuur richting het nationalisme die De Wever in zijn boek als antwoord op 'woke' naar voren schuift is geen afleiding. Het is de essentie van zijn politieke project.

Wiens taal men spreekt

"Wie zijn ideeën wil verkopen, moet proberen zijn politiek taalgebruik op te leggen aan de tegenstander", zo schreef de toen nog onbekende Bart De Wever op 16 augustus 2003 in een artikel in De Standaard. Later zou hij met dat artikel zijn eerste boek 'Het kostbare weefsel' beginnen. Wie het debat wil winnen moet de termen waarin het debat gevoerd wordt proberen vast te leggen.

Belangrijk daarbij is niet enkel de letterlijke betekenis van die termen, maar ook de connotatie. Zo is er letterlijk genomen weinig verschil in betekenis tussen het oubollige ontwaken der verworpenen der aarde en het trendy 'stay woke' zoals dat door zwarte activisten in de VS gebruikt werd. Die rol die de term vandaag speelt in het maatschappelijke debat kan je onmogelijk begrijpen op basis van enkel die letterlijke betekenis.

"Wie zijn ideeën wil verkopen, moet zijn taalgebruik opleggen aan de tegenstander"

De 'war on woke' die uit de VS komt overgewaaid en we vandaag overal in Europa meemaken, moet begrepen worden binnen het kader van een reactie op het succes van de Black Lives Matter beweging. De bedoeling is om Black Lives Matter en in tweede instantie ook #MeToo, klimaatactivisten en iedereen die de status quo in vraag durft te stellen in diskrediet te brengen.

Om dat te doen is een term nodig waarin steun voor deze bewegingen connotatief gelinkt wordt met sterke negatieve gevoelens. 'Het wokisme', zo schrijft De Wever "is een gedachtegoed dat pretendeert mensen wakker te willen schudden voor de grieven van een lijst maatschappelijke slachtoffergroepen. In realiteit manifesteert het zich als de criminalisering van de westerse beschaving en de verheerlijking van alles wat er afbreuk aan kan doen."

Dat klinkt nogal heftig. Wat het concreet betekent, verduidelijkt De Wever aan de hand van een aantal voorbeelden. We kiezen er één ter verduidelijking.

Opgeblazen storm in een glas water

Op pagina 63 van zijn boek maakt De Wever zich druk over een tweet van het account 'Africa Archives' over 'de Antwerpse Handjes'. In die tweet werd een verband gelegd tussen de verkoop van deze koekjes uit Antwerpen in de vorm van handjes en het koloniale verleden van ons land waarbij de handen van vele Congolezen werden afgehakt.

Nu is het natuurlijk niet zo dat wie die koekjes eet onderbewust Congolezen aan het folteren is. Het zijn eigenlijk doodgewone zandkoekjes met amandelschilfers, maar dan duurder. Dat het koekje de vorm heeft van een handje verwijst naar een mythe over het ontstaan van de stad Antwerpen. Een vergissing dus, die ook werd rechtgezet.

De bedoeling van de war on woke is om iedereen die de status quo in vraag durft te stellen in diskrediet te brengen

Een storm in een glas water zou je denken, maar het is De Wever natuurlijk niet te doen om die koekjes, dat weet iedereen. Wat De Wever wil suggereren door uit te vergroten, is dat 'links' onder het voorwendsel alert te willen zijn voor maatschappelijke problemen 'onze vrijheid' en 'onze

manier van leven' aanvalt. Kijk maar: we mogen zelfs die koekjes niet meer eten! Wie niet 'veroordeelt', 'praat goed'.

Door middel van de term 'woke' tracht De Wever de connotatie tussen bewustzijn van onrechtvaardigheid en onredelijkheid te versterken, alsof elk debat over het symbolisch doorwerken van koloniale verhoudingen hoe dan ook dit soort onredelijkheid als eindpunt heeft.

Wanneer het debat in die termen gevoerd wordt en de keuze voor links erin bestaat zich te identificeren dan wel zich te distantiëren van het spook dat woke heet, kan het enkel verliezen. Beide posities versterken het door De Wever zelf geschapen spookbeeld en legitimeren zo ook mee de tegenbeweging.

Bovendien speelt De Wever in op een verdeeldheid binnen links wat betreft zogenaamde 'identiteitspolitiek'; welke plaats de anti-racistische en feministische strijd dienen in te nemen en hoe die gevoerd dienen te worden. Het 'woke'-debat beschouwen als louter afleiding wordt zo connotatief verbonden met beschouwen van feminisme en anti-racisme als louter afleiding van 'de echte problemen'.

Merk op dat racisme en seksisme noch in de tweet van Rademakers uit onze inleiding noch in de opsomming van Depraetere voorkomen in het lijstje van 'echte problemen'.

Maatpaknationalisme

Als noch zich ermee identificeren, noch zich ervan distantiëren een optie zijn, noch het negeren of als louter afleiding beschouwen, wat moet links dan wel doen? Laten we beginnen met het debat vanop een zekere afstand te bekijken. Dan vallen plots de gelijkenissen tussen de twee imaginair recht tegenover elkaar staande kampen op.

De Wever verwijt de zogenaamde 'wokers' dat ze symbolische kleinigheden in verband brengen met het kolonialisme en daar een groot drama van maken, maar uiteindelijk is hij het zelf die deze voorbeelden uitvergroot en er "een zelfvernietigingsoorlog tegen de westerse samenleving" in ziet. Als hij de koekjes werkelijk een onbenulligheid zou vinden, zou hij niet zo zwaar tillen aan de – in dit geval slecht geïnformeerde – kritiek erop.

Wat De Wever deelt met zijn zelfgeschapen tegenstander is – naast een gevoel voor dramatiek – dat hij een groot belang hecht aan identiteitsvormende symboliek. Meer zelfs: volgens De Wever is het dát wat mensen onderscheidt van andere dieren. "Het beginpunt van het gebruik en de groei van onze scheppingskracht", zo schrijft hij met alweer het nodige gevoel voor dramatiek, "is de vorming van gemeenschappen op basis van een verbeelde identiteit."

Die verbeelde identiteit is bij De Wever natuurlijk de nationale identiteit. "Onze maatschappij", zo schrijft hij, "heeft samenhang nodig, een kostbaar weefsel van normen en waarden dat ambieert om alle burgers tot een gemeenschap aan elkaar te smeden. (...) Vlaanderen is onze democratische gemeenschap. De Vlaamse identiteit is derhalve het enige vehikel dat deze relance naar een (h)echte res publica kan dragen."

Waar De Wever een probleem mee heeft is met andere woorden niet dat bepaalde groepen in de samenleving een gezamenlijke identiteit uitdragen of het belang dat symboliek daarin speelt. Waar De Wever een probleem mee heeft is dat die identiteiten in tegenspraak kunnen komen met de

organische nationale identiteit die hij wil construeren. Dat is geen verrassing. Het nationalisme vormt de kern van de N-VA-ideologie.

Het kostbare weefsel van normen en waarden dat voor samenhang moet zorgen, wordt bij De Wever dus allesbehalve van onderuit opgebouwd. Iets als solidariteit tussen werkende mannen en vrouwen van verschillende afkomsten in een gezamenlijke strijd tegen onrechtvaardige omstandigheden kan bij De Wever nooit de kern vormen van de identiteit.

Belangrijk om op te merken is dat de basis waarop de Vlaamse identiteit gecreëerd moet worden, zelfs helemaal niet feitelijk hoeft te zijn. De Wever pleit ervoor om “met de kennis van het verleden constructief aan de slag te gaan in functie van gemeenschapsvorming.” Daarin moet ook plaats zijn voor mythes die weliswaar niet helemaal echt zijn, maar ook niet zomaar manipulaties, want “functionele verhalen die mensen op een positieve manier met elkaar in verbinding kunnen stellen.”

De Wever maakt de geschiedschrijving de dienstmaagd van de natie. Dat is voor hem heel belangrijk, want “anders dan het marxisme ons wil doen geloven”, zo schrijft hij, “zijn het de ideeën die de geschiedenis bepalen.” Die ideeën moeten ontwikkeld en uitgedragen worden door een nationale elite. Dat is dan ook waarop hij, “aangezien de vis rot aan de kop”, wil inzetten. Van het volk wordt in de eerste plaats volgzzaamheid verwacht.

De Wever maakt de geschiedschrijving de dienstmaagd van de natie

Als De Wever schrijft dat de versterking van de Vlaamse identiteit nodig is zodat de bevolking “het vertrouwen zal herwinnen dat broodnodig is om beleidsmatig de beslissingen te kunnen nemen die zich opdringen om onze democratie en onze welvaart te waarborgen”, dan weet je dat hij de Vlaamse identiteit zal inzetten om verder te besparen op openbare diensten, de vakbonden en de sociale zekerheid te breken en democratische rechten terug te schroeven.

Hedendaagse anti-verlichting

De hedendaagse aanval op sociale en democratische rechten gebeurt in naam van ‘de waarden van de Verlichting’. Dat is ook bij De Wever duidelijk het geval. In zijn boek heeft hij het over “de natiestaat gebaseerd op de principes van de Verlichting”. Hij stelt de zaken zo voor alsof het nationalisme door middel van het beschermen van ‘onze identiteit’ de verdediger is van ‘de verlichtingswaarden’.

In ‘Hedendaagse anti-verlichting’ zet Ico Maly op scherp hoe dergelijke opvatting van de Verlichting op alle vlakken haaks staat op hoe de Verlichtingsdenkers zichzelf zagen. Autoriteiten zoals Jonathan Israel, Zeev Shernhell en Tzvetan Todorov zijn het er allen over eens dat er geen enkele grond is om de Verlichting te definiëren als een set van gemeenschappelijke Westerse waarden.

Integendeel, die waarden vormden net de horizon van een revolutionaire strijd ter bevrijding van de hele mensheid. Zo betoogde de Concordet die mee de pen vasthield van de eerste la déclaration dat de Franse revolutie ijverde “voor de creatie van vrijheid gebaseerd op complete gelijkheid van rechten voor de gehele mensheid.” Universalisme is een kerneigenschap van de verlichting en staat lijnrecht tegenover de nationalistische visie van De Wever.

De populaire misvatting dat ‘dé Verlichting’ aan de basis zou liggen van ‘onze’ huidige normen en waarden, begint misschien al bij de opvatting dat er zoiets bestaat als ‘dé Verlichting’. Het is wellicht zinvoller om de verlichting te begrijpen als een eindeloos debat zonder consensus. In dat debat kan je verschillende stromingen ontwaren. Naast de radicale verlichting met denkers zoals Paine en

Concordet en de gematigde verlichting met denkers zoals Voltaire en Montesquieu, was er ook toen al een stroming die als doel had komaf te maken met de radicale verlichting.

De verlichting moet begrepen worden als een eindeloois debat zonder consensus

Denkers uit de antiverlichtingstraditie zoals Burke en von Herder zagen in dat een terugkeer naar vroeger niet mogelijk was, maar wilden bouwen aan een tweede moderniteit waarin het nationalisme wordt ingezet als dam tegen de radicale Verlichting. Het is, zoals Maly eerder uitgebreid heeft aangetoond, binnen deze traditie dat het discours van De Wever begrepen moet worden.

De Franse revolutie en de radicale verlichtingsdenkers hebben dan wel plaatsgemaakt voor mei '68 en 'de wokers', het discours van De Wever is nog steeds gebaseerd op dezelfde principes als die van Burke en von Herder. Dat wordt wel heel duidelijk wanneer De Wever in het vijfde hoofdstuk van zijn boek klaagt over hoe de democratisering golf na de Tweede Wereldoorlog "de rechtsstaat veranderde in een aansprakenstaat."

De Wever situeert de oorsprong van wat hij 'het wokisme' noemt aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. Toen ging "na God ook de natie in de lappenmand." Het is de periode van de universele verklaring van de rechten van de mens, dekolonisatie en de uitbouw van de sociale zekerheid. Het is precies die democratisering golf die hij zo veel als mogelijk terug wil draaien.

Sociologische verbeeldingskracht

Om dat te bewerkstelligen wil De Wever "een omslag in de intellectuele cultuur" bewerkstelligen. Het nationalistische anti-woke verhaal van De Wever heeft daarom ook als doel een nieuwe sociologische verbeeldingskracht te scheppen die het mogelijk maakt om de individuele problemen die mensen ervaren te begrijpen als deel van een brede maatschappelijke evolutie.

Onze samenleving maakt vandaag een meervoudige crisis door. Er was de covid-crisis die haar oorsprong had in een ecologische crisis waarvan we de ergste gevolgen nog niet gezien hebben. Ze bracht ook een crisis in het psychologische welbevinden bij veel mensen aan de oppervlakte.

Met de oorlog in Oekraïne splitst de wereld zich steeds verder op in twee recht tegenover elkaar staande blokken wat de dreiging van een nucleair conflict doet toenemen. Ondertussen zien we in Europa de inflatie toenemen in een economie die nog niet hersteld was van de financiële crisis in 2008.

"De instorting van het vooruitgangsgeloof" waar De Wever over schrijft in hoofdstuk zes van zijn boek komt met andere woorden niet uit de lucht gevallen. Een gevoel van neergang nestelt zich en het optimisme over de meer-van-hetzelfde politiek verliest steeds meer geloofwaardigheid. Veel mensen zijn op zoek en De Wever biedt hen een heldere oorzaak en oplossing voor de problemen die ze ervaren.

De oorlog in Oekraïne. De schuld van woke, dat weigert de noodzaak in te zien om de waarden en normen te verdedigen. De economische crisis? De schuld van woke. "Het wegvallen van God en de natie doet immers alleen nog het geld overblijven als unificator van mensen en de mensheid", aldus De Wever. Daardoor blijkt "de lokroep van het gemakkelijke geld keer op keer sterker dan het realiteitsbesef."

Vervolgens worden het nationalisme en de Vlaamse identiteit voorgesteld als allesomvattende oplossing op deze problemen dat bovendien een gevoel van verbondenheid en geborgenheid moet bieden als antwoord op de allen-tegen-allenoorlog die gaande is.

“Het nationalisme laat de burger toe zich te verbeelden als deel van een geheel, maar tegelijkertijd wordt het collectieve stelselmatig afgebouwd”

Dat is een vals antwoord. “Het nationalisme”, merkt Maly terecht op, “laat de burger toe zich te verbeelden als deel van een geheel, maar tegelijkertijd wordt het collectieve stelselmatig afgebouwd.” Zo zou Vlaamse onafhankelijkheid in ons land een serieuze verzwakking van de vakbonden en zo ook een afbouw van de welvaartstaat betekenen.

De uitdaging voor links

We moeten de feiten onder ogen zien: de war on woke heeft succes. Waar ‘woke’ een term was die tot niet zo lang geleden enkel door extreemrechtse internet trolls werd gebruikt, staat de term nu centraal in het maatschappelijk debat. Het is debat over migratie is zo ver opgeschoven dat ook zogenaamde centrumpartijen nu spreken over het bouwen van muren rond Europa.

De reacties op de aanstelling van Dalilla Hermans tonen opnieuw aan hoe het anti-woke verhaal wordt ingezet om kritische stemmen en in het bijzonder vrouwen van kleur de mond te snoeren. In de Verenigde Staten werden in 17 staten zelfs wetten ingevoerd die het onderwijs van critical race theory verbieden of discussies over racisme of seksisme in het onderwijs inperken.

Het is heus geen toeval dat het steeds net die mensen zijn die het gevoel hebben dat ze niks meer mogen zeggen die ook vinden dat iedereen naar hen moet luisteren.

Dit soort omkeringen is eigen aan een ideologie die als enige vorm van actie de reactie kent. Zoals men bij de N-VA enkel op een stakingsdag respect heeft voor mensen die (wél) werken, zoals men daar enkel feministisch is als het is om moslims te viseren, zo is men enkel geïnteresseerd in kunst als excuus om klimaatactivisten aan te vallen. Het calimero-complex van De Wever en co is met andere woorden ook een uiting van hun grote angst voor de brede sociale beweging.

Daarin ligt ook meteen de grote zwakte van de anti-woke beweging. Ze is fundamenteel reactief. Als het doel van de war on woke is om die brede sociale beweging te doen stilvallen, dan komt het er voor links in eerste instantie op aan om zich niet te laten intimideren, actief te blijven en zich te wortelen in die beweging.

Dat volstaat echter niet. Zonder beweging is er geen perspectief, maar zonder perspectief ook geen beweging. Als men de verschillende bewegingen niet tegen elkaar wil laten uitspelen, maar brede lagen van de bevolking wil mobiliseren, dan heeft ook links nood aan een sterkere sociologische verbeeldingskracht.

Zonder beweging is er geen perspectief, maar zonder perspectief ook geen beweging

Tegenover het discours dat alle problemen in de schoenen van ‘woke’ wil schuiven dient links het verband tussen de hedendaagse crisissen en het kapitalisme te populariseren. De verlichting moet zo opnieuw worden voorgesteld als onvoltooid project en tegenover het kapitalisme dient links een

alternatief maatschappijmodel te plaatsen dat de doelstellingen van de verlichting beter kan realiseren.

Bovendien dient het uitdragen van dat alternatieve maatschappijmodel opnieuw in nauw verband te worden gebracht met het uitbouwen van een alledaagse praktijk die een gedeelde identiteit kan scheppen. Als er iets is dat De Wever goed gezien heeft, is het namelijk wel die nood aan een gevoel van verbondenheid. Alleen dient die voor links niet gebaseerd te zijn op van bovenaf bedachte mythes, wel op actieve solidariteit van onderuit.

Essentieel daarbij is de ontwikkeling van een taal die toestaat om het anti-racisme, feminisme en het ecologisme als deel van een brede sociale strijd te verbeelden. Dat deze kwesties al in een individualistisch discours gearticuleerd worden, wijst er in de eerste plaats op dat ze momenteel niet de juiste plaats krijgen binnen de brede sociale beweging.

Het bekritisieren van de omkeringen en het blootleggen van de werkelijke inzet van de war on woke, is met andere woorden slechts een eerste -noodzakelijke – stap. Uiteindelijk ligt de uitdaging voor links erin om opnieuw zelf haar eigen praktijk te ontwikkelen, haar eigen taal te spreken en die aan de tegenstander op te leggen.

Het idee dat ‘het woke-debat’ niet meer is dan afleiding van het gegeven dat het leven duurder wordt, is daarin eerder een rem dan een hulp.

‘De door “woke” geobsedeerde pers mag zich stilaan bezinnen’ Vrije Tribune

Knack Digitaal: 13 april 2023

Nina Henkens is coördinator bij Kif Kif vzw en Jihad Van Puymbroeck is co-voorzitter Hand in Hand tegen Racisme

‘Journalisten en hoofdredacteurs kunnen ervoor kiezen om niet mee te gaan in debatten die niet alleen individuen, maar hele groepen overladen met haat en agressie’, schrijven Nina Henkens van Kif Kif vzw en Jihad Van Puymbroeck van Hand in Hand tegen Racisme.

Het debat over de aanstelling van Dalilla Hermans dinsdag in Terzake was een nieuw dieptepunt in wat stilaan een ‘woke’-cultuuroorlog genoemd kan worden. Daar valt over het algemeen weinig te rapen voor mensen die houden van een relevant en constructief debat. Maar op het moment dat de cultuuroorlog gevoerd wordt ten koste van de gezondheid en professionele carrière van mensen die daar niet voor kiezen, moet er gereageerd worden. Daarbij zou het te makkelijk zijn om de pijlen enkel te richten op de politieke partijen die het debat in gang zetten, maar mag en moet er ook gewezen worden op de verantwoordelijkheid van diegenen die de racisten en haatzaaiers een platform geven: de Vlaamse media, in dit geval de VRT en De Standaard.

Het was De Standaard die dit weekend de racistische haatcampagne tegen hun eigen columnist Dalilla Hermans naar een hoger plan tilde door in een interview met Brugs N-VA-politica Maaïke de Vreese de vraag te stellen of het protest tegen haar aanstelling terecht was. De Vreese wilde niet onderdoen en zag er geen probleem in om vanuit haar positie commentaar te geven op de aanstelling van een ambtenaar. Dat commentaar – inhoudelijk een klein zijspiongetje in het interview – werd meteen de kop van het artikel: ‘Ook in Brugge is woke te ver doorgeslagen.’

Redelijk ongezien. De Vreese kreeg ook geen enkele tegenspraak toen ze onwaarheden en uit de context getrokken feiten over Hermans begon na te praten van Vlaams Belang. Dat De Standaard het de dag erna probeerde ‘uit te balanceren’ met een stuk waarin dit alles gekaderd werd als een racistische cultuuroorlog tussen beide partijen was – bijna letterlijk – vijgen na Pasen.

Ondertussen kreeg de VRT immers het idee om niemand minder dan N-VA-voorzitter Bart De Wever uit te nodigen voor een debat over Hermans, zonder dat zij daarbij aanwezig was. En welaan, de argumenten die De Wever aanhaalde waren hem letterlijk een paar dagen eerder ingelepeld op Twitter door Vlaams Belang.

Het getuigt van een ongezien cynisme dat De Wever durft te stellen dat ‘woke’ en extreemrechts op dezelfde lijn zitten, als hij in het wokedeбат letterlijk extreemrechts en racisten napraat. Maar we zijn dus full circle: de haat- en leugencampagne die Vlaams Belang instigeert, wordt nu op de publieke omroep nagepraat door de N-VA-voorzitter. Eerder kreeg hij in De Standaard de kans om te vertellen hoe ‘woke’ wil aanzetten tot een burgeroorlog, en maakte zijn partij promotiefilmpjes waarbij ‘woke’ verweten werd het Lam Gods te willen overschilderen en een probleem heeft met witte mensen die dansen op r&b.

Het is voor Dalilla Hermans lang niet de eerste keer dat zij geïsoleerd wordt door rechts en extreemrechts, met alle gevolgen van dien voor haar persoonlijke en professionele leven. Daarnaast is er een lange lijst van anderen die de afgelopen jaren dezelfde behandeling kregen. Bijna allemaal waren het vrouwen met migratieachtergrond die zich uitspraken over sociale verandering. Bijna elke keer speelden de media een cruciale rol in de haat en bedreigingen die zij ontvingen.

Dat is geen toeval. Het gebrek aan diversiteit en echte representatie op de Vlaamse redacties toont zich telkens weer in een ongevoeligheid tegenover mensen in andere en maatschappelijk kwetsbaardere posities, en een gebrek aan kritische reflecties daarover. Tegelijkertijd zorgen een aantal evoluties ervoor dat specifiek in het Vlaamse medialandschap de normalisatie van extreemrechts met hele rasse schreden vordert: een verregaande commercialisering, digitalisering en concentratie van eigendom. Het samenspel van deze ontwikkelingen beïnvloedt de kwaliteit van de berichtgeving negatief, bestendigt het gebrek aan diverse stemmen in de journalistiek, en normaliseert en faciliteert extreemrechts.

Zo is er de invloed van sociale media en hun ophef-versterkende algoritmes, waardoor de complexere en genuanceerde berichten worden ondergesneeuwd door emotie-opwekkende viral posts. Om met socialemediabedrijven te kunnen blijven concurreren in de aandachtseconomie, hebben de journalistieke mediabedrijven in Vlaanderen hun werkwijze op belangrijke punten veranderd.

Zo passen ze zich aan aan de online omgeving door op alle socialemediaplatformen aanwezig te zijn, en hun berichtgeving zo goed mogelijk op de algoritmes van het betreffende platform te laten

aansluiten. Zo is aangetoond dat de Vlaamse nieuwsbedrijven niet alleen hun titels aanpassen om betrokkenheid op sociale media te vergroten, maar dat ze ook vaker ‘zacht nieuws’ en human interest-verhalen brengen, om mee te kunnen surfen op de algoritmes. Omdat die voorrang geven aan sterke emoties, leidt dit tot een situatie waarin mediabedrijven opzettelijk controversie opzoeken om hun engagement te vergroten en meer kliks naar hun advertenties te bemachtigen. Een treffend voorbeeld hiervan is de gefabriceerde ophef rond ‘woke’, en in dit geval de hetze rond de aanstelling van Hermans.

Onder het mom van de ‘war on woke’ worden antiracistische standpunten ge-abnormaliseerd en wordt een morele paniek gecreëerd die als doel heeft het maatschappelijk debat over structurele ongelijkheid naar de marge te duwen. Tegelijkertijd krijgen op feiten en wetenschap gebaseerde analyses en voorstellen over ongelijkheid weinig aandacht.

Bij Kif Kif zien we in onze dagelijkse praktijk hoe een grote groep mensen zich door deze intimidatie terugtrekt uit het publieke debat. Ze doen dit uit noodzaak, om hun veiligheid en welzijn te beschermen. Zelfcensuur wordt meer en meer toegepast door groepen die ook op andere domeinen discriminatie en onderdrukking meemaken. De OESO signaleerde in een rapport uit 2021 dan ook dat nieuwsmedia door de focus op ophef op sociale media, hun rol als betrouwbare informatievoorziening uit het oog dreigen te verliezen.

De hierboven geschetste ontwikkelingen zorgen voor een media-ecosysteem waar gegronde redactionele keuzes het vaak afleggen tegen wat kliks en dus geld oplevert. Dit gaat ten koste van een constructief maatschappelijk debat en speelt extreme meningen in de kaart. Een commercieel mediaplatform dat afhankelijk is van ophef om met socialemediaplatformen te concurreren, ziet een interview met een racistische politicus als een mooie kans, in plaats van als een gevaar voor de democratie.

Sommige Vlaamse journalisten verantwoorden deze keuze vanuit de opvatting dat elke mening gehoord moet worden, ‘juist ook afwijkende, storende meningen’. Deze visie op ‘objectiviteit’ zet hen ertoe ook aan naast elke progressieve mening ook een rechtse mening te plaatsen, hoe extremistisch, ongefundeerd en gevaarlijk die ook is. Gelukkig is er ook tegengeluid, ook binnen De Standaard, waar journalist Filip Rogiers aankaarte hoe ‘wat -gisteren nog extreemrechts was, al even snel genormaliseerd [wordt] als was het “gewoon” rechts.’

Gelukkig zien we bij de Vlaamse media ook wat betreft het ‘woke’-debat een aarzelend besef over de intenties en de gevolgen van hun rol in het ondermijnen van het maatschappelijke debat. We willen journalisten en hoofdredacteuren daarbij herinneren aan de keuzes en de verantwoordelijkheid die zij hierin hebben. Zij kunnen ervoor kiezen om niet mee te gaan in debatten die niet alleen individuen, maar hele groepen overladen met haat en agressie. Vrije meningsuiting en nieuwswaarde moeten tegen deze destructieve gevolgen worden afgewogen. Een afweging die journalisten volgens hun redactiestatuut onafhankelijk van commerciële of politieke druk moeten kunnen maken.

Het is tijd voor bezinning over de rol van journalistieke media in een superdiverse samenleving die dreigt meegezogen te worden door ondemocratische krachten. We willen daarbij expliciet verwijzen naar deel IV van de Code van de Raad voor Journalistiek, waarbij herinnerd wordt aan respect voor het privéleven en de menselijke waardigheid.

Geweld vanuit machteloosheid is onvermijdelijk, geweld vanuit macht is onvergeeflijk'

Martha Balthazar Uit Knack van 22/03/2023

Als er een iets is waar we het als samenleving over eens zijn, dan is het dat we geweld afkeuren. Toen ik ooit ergens schreef waarom ik kon begrijpen dat Brusselse jongeren de nood voelen steps in brand te steken, had ik een mailbox vol boze lezers. Ze waren het erover eens dat ik de regels van het fatsoen had overschreden: voor geweld is geen begrip te tonen, voor geweld zijn er geen excuses. Tenzij natuurlijk – dat maakte het publieke debat mij ook al vaak duidelijk – als het de staat is die geweld pleegt. Dan gelden de regels van ons begrip zo goed als omgekeerd.

Als je je uitspreekt over politiegeweld of het geweld waarmee mensen op de vlucht behandeld worden, dan moet je dat met nuance doen. Dan mag je een doodslag geen moord noemen en moet je een aanval ook zien als een verdediging. Zelfs wanneer de staat illegaal handelt, haar eigen wetten en die van de universele mensenrechten de deur uit gooit (zoals nu gebeurt met het recht op opvang) moet je meegaan in het idee dat het niet anders kon. Ook wanneer de staat terechtstaat voor dit geweld en deze daden dus veroordeelde misdaden zijn, mag je politici geen misdadigers noemen en politie geen geweldplegers.

Geweld is niet altijd anekdotisch. Vaak is het stil en strategisch, gebeurt het niet in chaos maar in naam van de goede orde. Mensen dwingen op straat te slapen, dat is geweld. Ze de straat uit jagen, hun kartonnen tenten verwoesten, gaten boren in het natte dak waaronder ze vluchten, gebouwen ontruimen waarin ze noodgedwongen verblijven of nog beter: ze op middeleeuwse wijze omsingelen zodat er geen eten binnen kan – dat is geweld.

Wat aan onze Europese grenzen gebeurt, de situatie in vluchtelingenkampen, de boten die worden teruggeduwd en zinken, het zijn gewelddadige praktijken. Je jaagt er mensen de dood mee in, vermoordt hen niet altijd letterlijk maar ontnemt hen systematisch de voorwaarden om te bestaan en geen enkel wettelijk kader, geen bureaucratisch excuus, geen politieke context kan daarvoor als alibi dienen. Eigenlijk is de vraag: wat is het plan? Hoopt de staat deze mensen zo lang te kunnen negeren dat ze vanzelf verdwijnen? En is die hoop dan geen moord met voorbedachten rade? Geweld vanuit machteloosheid is onvermijdelijk, geweld vanuit macht is onvergeeflijk. Deze regering is onvergeeflijk. De enige plek waarin onze democratie en het recht vandaag bestaan, is in de solidariteit van hen die het geweld van de staat bestrijden.

‘Franciscus zelf lijkt soms zijn eigen filosofie niet te kunnen waarmaken Over 10 jaar Paus Franciscus.

(Knack digitaal 13 maart 2023)

Ondanks de populariteit die Franciscus vanaf zijn verkiezing genoot, lijkt de kloof tussen de Kerk en de wereld niet gedicht’, schrijft Jonathan Lambaerts naar aanleiding van het tienjarige pontificaat van Paus Franciscus.

In 2019 bracht Netflix *The Two Popes* uit. Een film over een fictieve meerdaagse ontmoeting tussen de toenmalige paus, Benedictus XVI, en de toekomstige paus, Franciscus. Wanneer de hoofdrolspelers afscheid van elkaar nemen, vertelt Benedictus het verhaal van Franciscus van Assisi in San Damiano. De heilige ontving in een visioen de opdracht van Christus om zijn huis te herstellen. Hij begreep deze opdracht eerst verkeerd en begon het eigenlijke kerkje van San Damiano te restaureren, totdat hij inzag dat hij de geest van het Evangelie in de Kerk moest herstellen.

Een soortgelijke missie leek Jorge Mario Bergoglio voor ogen te staan, toen hij op 10 maart 2013 de buitenloggia van de Sint-Pietersbasiliek betrad als paus Franciscus. De stijlbreuk met zijn voorganger werd in die eerste ontmoeting met de wereld onmiddellijk duidelijk. Franciscus liet uiterlijk vertoon achterwege, toonde zich nederig en vroeg om samen met hem te bidden. Met dit eenvoudige, maar diep spiritueel gebaar opende Franciscus opnieuw de ramen en deuren van de Kerk. Tegelijk herinnerde hij de verzamelde gelovigen op het Sint-Pietersplein eraan dat zij deel zijn van de Kerk, en nodigde hij hen uit om samen met hem op weg te gaan.

De richting die hij wou uitgaan, was uitwaarts. De Kerk moest ‘erop uitgaan’ om terug te getuigen van het Evangelie. Niet om te bekeren en al zeker niet om te beleren, maar om uitdrukking te geven aan ‘hetgeen het mooist, het grootst, het aantrekkelijkst’ is aan het Evangelie (*Evangelii Gaudium*). Voor Franciscus is dit de naastenliefde. ‘De werken van liefde voor de naaste zijn de meest volmaakte uiterlijke blijk van de innerlijke genade van de Geest’ (*Evangelii Gaudium*). Volgens Franciscus is de naastenliefde in onze tijd ook het meest noodzakelijk.

Hij wijst op al diegenen die in de marge van de samenleving worden geduwd en naar wie niet meer wordt omgekeken. Alsof ‘sommige leden van onze menselijke familie lijken opgeofferd te mogen worden ten voordele van anderen, die wel waardig worden bevonden om te genieten van een zorgeloos bestaan’ (*Fratelli tutti*). Franciscus roept daarom op om de hand te reiken naar iedereen die verstoten werd: armen, dak- en thuislozen, migranten, vluchtelingen, ... maar ook al wie niet nuttig wordt geacht, zoals bejaarden of personen met een handicap (*Fratelli tutti*). ‘Want de realiteit is dat zolang ons economische en sociale systeem ook maar één slachtoffer maakt, één persoon aan de kant zet’ de evangelische droom niet werd gerealiseerd (*Fratelli tutti*).

Franciscus toonde zich tezelfdertijd bewust van de balk in eigen oog (Lc 6:41). Ook in de Kerk werden sommige groepen naar de marge geduwd. Franciscus streefde ernaar om hun positie te verbeteren. Zo wist hij een meer zichtbare en vooral, een meer invloedrijke positie voor leken en vrouwen binnen de Kerk te realiseren. Beslissingen die hij niet autonoom als kerkvorst nam, maar waarbij hij zich liet adviseren en bijstaan door een Raad van kardinalen. Onder zijn impuls werd de synodaliteit (d.i. het proces van samen op weg gaan om tot inzicht te komen) het werkprincipe bij uitstek bij de besluitvorming binnen de Kerk.

Het tienjarig jubileum van zijn pontificaat leent zich tot bezinning. Hebben Franciscus' prediking en beleid vrucht gedragen? Of zoals een symposium aan de KU Leuven onlangs de vraag stelde, is de wereld beter geworden van tien jaar Franciscus? Ondanks de populariteit die Franciscus vanaf zijn verkiezing genoot, lijkt de kloof tussen de Kerk en de wereld niet gedicht. De Kerk blijft worstelen met misbruikschandalen en financiële wantoestanden, die de vervreemding in stand houden. Ook intern lijkt de Kerk niet te helen. De stappen in de synodale weg versterken de theologische verdeeldheid binnen de Kerk, eerder dan dat ze bijdragen tot een gemeenschap 'waar we ons allemaal thuis voelen' (Fratelli tutti). En Franciscus zelf lijkt soms zijn eigen filosofie niet te kunnen waarmaken. Zo blijven zijn dubbelzinnige uitspraken over homoseksualiteit een echte toenadering uitsluiten.

Een fundamentele verandering lijkt Franciscus (nog) niet te hebben kunnen bewerkstelligen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat hij voorbijgaat aan de geloofscrisis, waaraan vele samenlevingen ten prooi vielen. Leven vanuit de geest van het Evangelie, zoals Franciscus bepleit (Evangelii Gaudium), kan enkel als men hier nog ontvankelijk voor is. De vraag is of deze competentie nog voldoende aanwezig is in onze samenleving om aan een evangelische beweging vorm te geven. Toch mogen Franciscus' inspanningen niet te gemakkelijk worden afgeschreven. Als jezuiet weet hij dat een spirituele omslag tot stand brengen een werk van lange adem is.

Franciscus blijft volhardend geloven in de belofte van het Evangelie: een samenleven waar iedereen zichzelf mag en kan zijn. En blijft het daarom hartstochtelijk verkondigen. Nadenkend over het pontificaat van Franciscus tot nu, luidt de vraag misschien niet zozeer: heeft Franciscus de wereld in tien jaar verbeterd, maar zijn wij in staat geweest om onszelf te beteren? Zijn wij mee op weg gegaan, of bleven we veilig langs de kant staan? Franciscus stelt gerust: het is nooit te laat om aan te sluiten; ook niet na tien jaar.

Jonathan Lambaerts studeerde sociaal-cultureel werk, wijsbegeerte en godsdienstwetenschappen. Hij is momenteel verbonden aan de Thomas More hogeschool. Hij schreef deze bijdrage op uitnodiging van de christelijk geïnspireerde denktank Logia.

'En als we nu ook eens het d-woord en het a-woord uit onze woordenschat schrappen?'

Ann Peuteman - Redactrice bij Knack 12 september 2022

'Als we echt affronterende woorden uit onze taal weren, zullen veel meer mensen zich erin thuis voelen', schrijft Knack-redactrice Ann Peuteman in haar wekelijkse column De Zoetzure Dinsdag.

Ineenkrimpen. Dát zou het criterium moeten zijn. Als je een woord gebruikt om iemand te benoemen en die mens krimpt ineen, wil dat zeggen dat je dat beter niet doet. Simpel. Als het zo overduidelijk is dat iemand zich nietig en gekwetst voelt als je die benaming uitspreekt, waarom zou je dat dan in godsnaam nog een tweede keer doen? Of een vierde keer? Of een honderdste keer?

Ik hou van taal. Vooral van de Nederlandse taal dan – en de Engelse, maar dat doet hier even niet ter zake. Nog jaren nadat ik mezelf germaniste mocht beginnen noemen, verzette ik me luidkeels tegen woorden die erbij kwamen of verdwenen. Ondertussen weet ik wat voor onzin dat is. Een beetje alsof je van je achttienjarige zoon verwacht dat hij zich nog altijd Harry Potter waant en het liefst kip met appelmoes eet. Taal ontwikkelt zich, en dat doet ze niet altijd op de manier die je verwacht. Maar daarom hou je niet minder van haar. Dus heb ik leren aanvaarden dat wat tijdens mijn studie nog een grove fout tegen het Nederlands was ondertussen soms wel mag. En dat de woorden die destijds heel neutraal klonken sommige mensen tegenwoordig doen ineenkrimpen.

Laat ik hier even Gert Verhulst en Margriet Hermans vernoemen. Dan hebben we dat gehad. Mocht u de voorbije week nog op vakantie zijn geweest in een land waar de roamingkosten torenhoog zijn, dan praat ik u snel even bij: in de eerste aflevering van de gloednieuwe talkshow van Verhulst namen zowel hij als Hermans de hele tijd het n-woord in de mond. Om het debat open te gooien, heette het achteraf. Maak u geen zorgen, die hele discussie hoeven we hier echt niet nog eens over te doen. Het n-woord doet duizenden mensen zo diep ineenkrimpen dat de meesten van ons het simpelweg niet meer over onze lippen krijgen. Nogmaals: waarom zou je een benaming blijven gebruiken die mensen pijn doet? Toch niet omdat het een parel van de Nederlandse taal is?

‘Als je een woord gebruikt om iemand te benoemen en die mens krimpt ineen, wil dat zeggen dat je dat beter niet doet. Simpel.’

Er zijn nog andere woorden waar we het eens over moeten hebben. Dement. Mongool. Autist. Mietje. Pot. Daar bedoelen we niets mee. Natuurlijk niet. Het is maar om te lachen. Of nee: we waren kwaad en flapten het eruit. Soms hebben we niet eens door dat er iets mis mee is. Zoals onlangs nog in de gesloten afdeling van een woonzorgcentrum. Naast een dozijn tachtigers en negentigers woont daar ook B., een vijftiger met jongdementie. Ondanks die ziekte ontging het hem niet dat twee bezoekers over hem aan het praten waren. ‘Zou dat ook een van de dementen zijn? Hij is nog jong, maar hij ziet er wel een beetje dement uit’, zeiden ze. B. kreeg het ijskoud en kromp helemaal ineen. Dat hij dementie heeft, valt niet te ontkennen. Maar dat is nog iets anders dan een demente zijn.

Andere plek, ander woord, zelfde resultaat. Het is vrijdagavond en Peter zit met een paar vrienden op café. Hij vertelt over een nieuwe collega die de hele tijd lijstjes maakt. ‘Die gast is een echte autist’, zegt hij. Iedereen giert het uit. Behalve Bert. Die lacht niet. Achter zijn pint krimpt hij zelfs een beetje ineen. Zijn dochtertje heeft een autismspectrumstoornis. Dat weten ze sinds kort zeker. Maar ze is geen autist. Echt niet. Ze is een prachtig meisje dat toevallig ook autisme heeft. ‘Gebruik toch geen woorden die je niet begrijpt. Daar beledig je mensen mee’, snauwt Bert. Zijn vrienden kijken hem verbaasd aan. ‘Doe niet zo flauw’, zeggen ze. ‘We bedoelden er niets mee.’

Ik doe het zelf soms ook. Nog niet zo lang geleden weer. Ik had het – geen idee meer waarom – over de gay best friend die veel vrouwen zo graag willen. De jongen naast me kromp ineen. Hij zei dat hij dat een verschrikkelijke uitdrukking vond omdat homoseksuele mannen zoals hij op die manier tot een soort gimmick worden herleid. Meteen ging ik in het verweer. Dat die uitdrukking vroeger perfect aanvaardbaar was. Dat ik homovrienden heb die daar helemaal niet over vallen. Dat het wel erg moeilijk wordt om te weten wat ik nog wel mag zeggen en wat niet. Fout natuurlijk. Hij kromp ineen en dus had ik beter gezwegen. Het ging niet eens over een Nederlandse uitdrukking. En al was dat wel zo: er zijn vandaag zo'n 250.000 Nederlandse woorden in gebruik. Als we het handvol lemma's waarbij heel wat mensen écht in elkaar krimpen als 'archaisch' bestempelen en uit onze dagelijkse woordenschat schrappen, zou het Nederlands er echt niet armer op worden. Integendeel zelfs. Nog veel meer mensen zouden zich thuis kunnen voelen in die heerlijke taal van ons.

Wat de dood van Sanda Dia ons leert over de zelfverklaarde elite in Vlaanderen

Opinie - Tom De Meester .

De Wereld Morgen 21 maart 2023

Wie een blikje frisdrank steelt in de supermarkt mag het via snelrecht binnen de maand voor de correctionele rechtbank uitleggen, maar de rijkeluiszootjes die Sanda Dia dood folterden lopen nog altijd vrij rond. De dood van Sanda is geen 'geïsoleerd incident', maar wijst op een diepgewortelde cultuur van geweld, machtsmisbruik en vernedering bij de zelfverklaarde Vlaamse elite.

Een tijdje geleden dagvaardde het Leuvense parket een 25-jarige Leuvenaar via snelrecht op verdenking van winkeldiefstal. De man werd, zo blijkt uit het proces verbaal, betrapt in de Carrefour toen hij een blikje frisdrank en kippenvleugeltjes wilde stelen. De man mocht het binnen de maand voor de correctionele rechtbank gaan uitleggen.

Twee jaar na de feiten liepen de Reuzegommers die Sanda Dia in 2018 dood folterden – een ander woord bestaat er niet voor het sadistische geweld dat Sanda moest ondergaan – nog vrij rond. Ze mochten ook gewoon verder blijven studeren. Een taakstraf en een opstel (!) volstonden voor de KULeuven.

Pas toen de publieke opinie ontplofte en studenten betoogden, startte het universiteitsbestuur een nieuwe tuchtprocedure en werd de Reuzegommers alsnog de toegang tot de universiteit ontzegd.

"Ik heb het gevoel dat er een soort klassenjustitie speelt", zegt de vader van Sanda Dia. "Dat de zonen van advocaten, ondernemers en een rechter zwaarder doorwegen dan de zoon van een arbeider van allochtone afkomst." Geef de man eens ongelijk.

De Raadkamer had in september 2020 moeten beslissen om de 18 betrokken clubleden naar de rechtbank te verwijzen, maar daar hebben de duurbetaalde advocaten van de fils-à-papa's een stokje voor gestoken. De beklagden vroegen 'bijkomend onderzoek', en de hele zaak riskeerde op de lange baan te belanden.

Nadat het dossier twintig maanden lang werd doodgezwegen. Nadat diezelfde beklagden, vlak na de feiten, zoveel mogelijk sporen, foto's, filmpjes en ander bewijsmateriaal hebben gewist. Dit is geen zoektocht naar de waarheid, dit was een verdragingsmaneuver om de ons-kent-ons-elite te beschermen. Uiteindelijk is het dan toch tot proces gekomen.

De onderwereld van de bovenwereld

Sanda was de eerste van zijn familie die de kans kreeg om te studeren. Zijn vader werkt als arbeider in de DAF-fabriek en werkte zich elke dag uit de naad om Sanda's studies te betalen.

Sanda wist dat je in onze samenleving niet louter op kwaliteiten en talenten beoordeeld wordt. Je moest de juiste mensen kennen, en de ouders van de Reuzegommers waren advocaat, rechter, gouverneur, bankier en CEO.

Sanda zag het elitaire Reuzegom als een manier om hogerop te geraken, getuigen zijn vrienden, een short-cut naar succes. "Hij redeneerde: die mannen hun ouders hebben zotte jobs, ons-kent-ons. Sanda zocht naar connecties, omdat hij wist dat onze maatschappij zo in elkaar zit."

De politieke en economische elite waant zich superieur en sluit de rangen voor klootjesvolk

Misschien is dat wel de kern van het probleem. Dat onze maatschappij zo in elkaar zit. In zijn boek *The State in Capitalist Society* wijst de Britse marxist Ralph Miliband er – op basis van een uitgebreide studie – op de samenhang tussen de politieke en economische elite die naar dezelfde scholen gaat, dezelfde salons bezoekt, dezelfde belangen verdedigt, zich superieur waant en de rangen sluit voor klootjesvolk.

Je zou het de onderwereld van de bovenwereld kunnen noemen. "Omdat Dia de eerlijkheid van de Vlaamse meritocratie betwijfelde, kwam hij in de cynische en berekende kringen van de happy few terecht", schrijft Paul Goossens.

"Hoe schaamteloos en opportunistisch die wereld is, drong niet tot hem door. Evenmin kon hij bevatten dat vrienden er nauwelijks meer dan gebruiksvoorwerpen zijn, zeker als ze uit de lagere sociale klassen komen en weinig antennes in hogere kringen hebben. Als ze de eigen carrière hypothekeren of de groep in diskrediet brengen, worden ze meedogenloos gedumpte."

Geweld en racisme

De dood van Sanda Dia is meer dan "één fatale ontsporing" zoals een bekende bedrijfslobbyist op Twitter betoogde. Dit is geen geïsoleerd incident, maar een accident waiting to happen. Reuzegom kwam al eerder in opspraak nadat een levend biggetje een kogel door de kop kreeg en schachten levende konijntjes moesten slachten.

"Het mag geen jaar worden als in een bso-schooltje met een of andere allochtoon", zo speechte de schachtentemmer die de fatale doop organiseerde bij zijn verkiezing. "Ik wil er geen bruut jaar van maken, maar een gestoord bruut jaar, voor de elite die wij zijn." Dit hallucinante citaat is exemplarisch voor de diepgewortelde cultuur van vernedering en geweld bij de elitaire studentenclub.

MO*journaliste Tine Hens noemt het chronische normvervaging. "Zou het kunnen dat de ouders van de studenten van studentenclub Reuzegom zich in hun rijke Vlaamse wijken lichtjes superieur voelen? Dat ze wat geradicaliseerd zijn in hun elitaire denken?"

Het superioriteitsdenken van de zelfverklaarde "potentiële Vlaamse elite" sluit naadloos aan bij een virulent dedain voor de arbeidersklasse en mensen met migratieroots. "Ik zie niet in waarom het woord racisme weer boven gehaald moet worden", zei Sammy Mahdi (CD&V) over de dood van Sanda.

Nochtans was Sanda al eerder slachtoffer van racisme bij Reuzegom. Een zaalverantwoordelijke getuigde hoe clubleden Sanda uitscholden voor het "n-woord" en hij na een cantus het lokaal moest schoonmaken omdat hij "als zwarte de witte mensen moest bedienen". Bij een ander

incident werd een dakloze man met Afrikaanse roots vernederd, terwijl de Reuzegommers “Handjes kappen, de Congo is van ons” zongen.

Op een inderhaast gewiste gsm-foto vond de politie foto's waarop Reuzegommers trots poseerden met witte kappen van de Ku Klux Klan. Racisme was een essentieel ingrediënt van de elitaire Reuzegom-cultuur.

Een canon van reactionaire normen en waarden

Studentendopen zijn nu eenmaal een “eeuwenoud gebruik”, sust de kletsende klasse op sociale media, een traditionele “initiatierite”. Maar dit gaat niet over een paar ad fundums in je bloot gat op de Bondgenotenlaan.

Dit gaat over machtsmisbruik, vernedering, geweld en een totalitaire cultuur. Hoe gestoord is onze samenleving als comazuipen, seksisme, racisme en pure folterpraktijken het toegangsticket vormen tot de eerste klasse?

Moeten wij dan nog verwonderd zijn als vandaag de dag langdurig zieken worden opgejaagd, als afgedankte arbeiders bij het huisvuil worden gezet, als vluchtelingen op zo weinig mededogen kunnen rekenen?

Hoe gestoord is onze samenleving als comazuipen, seksisme, racisme en pure folterpraktijken het toegangsticket vormen tot de eerste klasse?

Het misprijzen voor de werkende klasse wordt er in de elitaire studentenclub letterlijk ingeramd, terwijl alcohol de schachten gemakkelijker moet doen wennen aan de cultuur van geweld, vernedering en machtsmisbruik – de canon van waarden en normen die de zelfverkleerde Vlaamse elite blijkbaar noodzakelijk acht om de samenleving te besturen.

Professor psychologie Paul Verhaeghe wees er in zijn boek Identiteit al op hoe in onze kapitalistische samenleving specifieke eigenschappen, zoals concurrentie, agressie en arrogantie worden gestimuleerd, terwijl empathie, solidariteit en bescheidenheid net worden afgestraft. Is dat de wereld die wij willen?

Elitaire studentenclubs die jongeren uit de hogere klasse moeten voorbereiden op het echte leven vind je niet alleen in Vlaanderen. Aan de prestigieuze universiteit van Oxford heb je de beruchte Bullingdon Club, met vooraanstaande politici als Boris Johnson en David Cameron in hun rangen.

De Club heeft een reputatie van geweld, seksisme en elitarisme. Volgens een van de ex-leden van de Bullingdon Club was geld verbranden voor de ogen van een bedelaar een vast ingrediënt van het inwijdingsritueel. Op de exclusieve champagne-diners van de studentenclub werden prostituees ingehuurd, waarna traditioneel het hele restaurant kort en klein werd geslagen.

In Nederland heb je Vindicat, de oudste studentenclub van het land, waar naast een hele resem ondernemers ook de prinsen van Oranje hun broek hebben gesleten. De elitaire studentenclub staat bekend voor een cultuur van grof seksisme – bangalijstjes inbegrepen, minachting voor het ‘plebs’ en een cultuur van machtsmisbruik en geweld.

“Oefenen voor de neoliberale maatschappij waarin de zwakke moet boeten en de sterke moet zegevieren”, noemt Thijs Lijster het in een essay voor de Groene Amsterdammer.

In 1997 drinkt een aspirant-lid van Vindicat een liter jenever, waarop hij een epileptische aanval krijgt, stikt, en overlijdt. In 2017 belandt een student tijdens zijn ontgroening in het ziekenhuis met ernstig hersenletsel, nadat de schachtentemmer urenlang op zijn hoofd had gestaan. Sadisme als eersteklasseticket naar de commanding heights van de samenleving.

Dit nooit meer

De dood van Sanda Dia is geen geïsoleerd drama, maar wijst op een structureel, dieperliggend probleem.

De cultuur van geweld, vernedering en machtsmisbruik in elitaire studentenclubs. De structurele normvervaging van de zelfverklaarde Vlaamse elite. De normaliteit van racisme en seksisme in die kringen. De zwijgcultuur van rijkeluiszootjes die zich ver boven het gewone volk verheven voelen. De straffeloosheid. En wat dat alles ons zegt over de samenleving waarin wij leven. Dit nooit meer. Sanda verdient gerechtigheid. En wij verdienen een samenleving die niet gebouwd is op concurrentie, machtsmisbruik en misprijzen voor de werkende klasse, maar op diepmenselijke waarden als solidariteit, respect en rechtvaardigheid.

Johan Velghe blikt terug op het Vlaams Nationaal zangfeest

Johan Velghe is woordvoerder van Vlinks.

‘Een nipte meerderheid in het parlement is geen garantie voor waardering voor de genomen beslissing’, schrijft Johan Velghe van Vlinks. Hij blikt terug op het Vlaams Nationaal Zangfeest, waar aan Bart De Wever en Tom Van Grieken de oproep gedaan werd om ‘de afspraak met elkaar en vervolgens met de geschiedenis’ te maken.

Na de corona-onderbreking kon het Vlaams Nationaal Zangfeest terug doorgaan. Maar deze pauze zorgde bij de dirigenten niet voor verlichte geesten. Voorzitter Bart Fierens ging voorop in het versleten geroep om ‘eerst onafhankelijkheid en dan zien we wel verder’.

‘Bart en Tom, maak afspraak met elkaar en vervolgens met de geschiedenis. Vergeet wat u verdeelt, spits en daarna kan ieder terug zijn eigen weg gaan’, klonk het verder nog. Volgens Doorbraak ging het om een ‘frisse toespraak’. Dat weten we dan ook weer, al is de oproep sterk belegen en volhardt de rechtse Vlaamse beweging alweer in de keuze van de verkeerde bondgenoot voor de creatie van Klein-België, tjokvol ongelijkheid. Vlaanderen waar rechters, syndicalisten, basisgroepen en verenigingen, klimaatactivisten en zeer zeker ook migranten van meet af aan de booswichten zijn.

Als voorgangers van ‘Bart en Tom’ bereikten in december 1936 de Katholieke Vlaamse Volkspartij en het Vlaams Nationaal Verbond (VNV), dat steeds verder in fascistische richting evolueerde, een samenwerkingsakkoord. Het liep zeer snel op een sisser af, want de van bovenaf opgelegde concentratie versnelde alleen maar de polarisatie. Meer, het akkoord wakkerde in de voornoemde partijen interne spanningen aan.

De lectuur van ‘Dagboek 1933’ van Dirk Verhofstadt is aanbevelenswaardig om inzicht te verwerven betreffende het gevaar van tijdelijke allianties met extreemrechts en wat er gebeurt met de intentie om daarna terug zijn eigen weg te gaan. Faust van Johann Wolfgang von Goethe slaagde daar evenmin in.

‘Eerst onafhankelijkheid en daarna zien we wel’, is een kreet vol luiheid en met een vette blinde rand. Zelfs al wordt er bovenal met electorale democratie geschermd, van een totaalbenadering is geen spoor. Een dictaat van twee partijvoorzitters primeert boven wat de bevolking bekommert. Een zuiver staaltje van boven de hoofden van de burgers besturen. Een nipte meerderheid in het parlement is geen garantie voor waardering voor de genomen beslissing, dat leert het actuele wedervaren van president Emmanuël Macron en premier Elisabeth Borne.

Onafhankelijkheid dient minstens het voorwerp te zijn van ideeënstrijd, van een referendum en van de inzet van verkiezingen, of ver weg van handjeklap tussen twee partijvoorzitters die in niets bewijzen dat ze onderweg zijn naar een inclusief Vlaanderen of een vooruitgangsoptimisme uitstralen.

Sinds de eeuwwisseling blijven de sprongen voorwaarts in de realisatie van de initiële krachtlijnen van de democratische Vlaamse beweging uit.

Daar waar basisdemocratie, solidariteit, armoedebestrijding en een positief beleven van onze identiteit samen met ademruimte scheppen en ondersteuning bieden aan nieuwkomers, steeds van onderuit opgebouwd worden, handhaven of verscherpen vele ‘ideeën van de dag’ van V-partijen een uitsluitingsdiscours.

Het verwerven van meer autonomie is het hanteren van het soevereiniteitsbeginsel bij het ontgiften van de aberraties van de scheve staatsvormingen. Het hoeft allerm minst een slakkengangetje te gaan. Het vormen van een inclusieve gemeenschap, tevens drager van internationale solidariteit, dient wel gestut te zijn door een permanente en pertinente politiek van sociaal-economische rechtvaardigheid. Daar zijn we als samenleving beter mee af dan de twijfelachtig te realiseren installatie van rechts-Klein-België.

Het World Happiness Report zet zopas Finland voor het zesde jaar op rij voorop als het land met de meest gelukkige bevolking. Goed is om de criteria van ‘gelukkig maken’ te memoriseren vooraleer loze kreten te lanceren. De toespraak op het Zangfeest zou veel dichterbij de afspraak met de geschiedenis aanleunen wanneer het over de factoren sociale steun, inkomen, gezondheid, vrijheid, vrijgevigheid en de afwezigheid van corruptie zou gaan. Niet dus.

Vlaamse autonomie maakt beslist meer kans op verdere realisatie door het zorgen voor een breed draagvlak. Dat realiseren is minder lui dan het hokjesdenken van rechts-onafhankelijkheidsgeroep en de loden mantel van de nostalgie naar iets dat nooit bestaan heeft. Omarm om omarmd te worden. Vlaanderen dat zijn inwoners omarmt, creëert de balans waarbij Vlamingen Vlaanderen omarmen: de natie waar iedere mens recht heeft op zijn/haar basisrechten. Het is allerm minst voluntaristisch gezwets, noch woke-activisme. Lees er artikel 23 van de grondwet op na.

AGENDA MEI – JUNI – JULI – AUGUSTUS 2023

INHOUDELIJK THEMA VAN HET WERKJAAR 2022-2023 “VRIJHEID IS MEER DAN IK IK IK.....”

7 mei om 10.30 uur in de Werfkapel.

Thema: Vrijheid door gehoorzaamheid (Hoor, Israël)

Deze viering wordt voorbereid door groep 1

Dinsdag 9 mei: Bijbels leerhuis van 19.30 tot 22 uur: we lezen verder in het boek Numeri (hoofdstuk 14-15). Dit leerhuis gaat door in De Mantel van Sint Maarten.

Zaterdag 13 mei van 14 tot 16 uur in Emmaüs (Louis D’Haeselerstraat)
Vormingsnamiddag, begeleid door Pieter De Witte rond het thema:
“Humaan straffen? Reflecties vanuit de gevangenis”

Pieter schrijft als voorstelling van zijn lezing met nabespreking:

Men zou het morele peil van samenlevingen kunnen afmeten aan de manier waarop zij omgaan met hun gedetineerden. Als dat zo is, dan is onze maatschappij misschien minder hoogstaand dan we zelf hopen. Ondanks allerlei pogingen tot humanisering van het gevangeniswezen blijven gevangenissen toch een soort schandvlek op het morele blazoen van de liberale samenleving. Niet toevallig worden nieuwe gevangenissen uit de stadskernen geweerd en botsen initiatieven voor kleinschalige en meer maatschappelijk geïntegreerde detentiehuisen op hevige reacties van buurtbewoners. Het is alsof we de realiteit van detentie zo ver mogelijk willen wegduwen naar de rand van de samenleving. Tegelijkertijd blijven misdaad en straf het voorwerp van een fascinatie die zich uit in druk bekeken reality-TV over de gevangenis. Burgers voelen zich sterk emotioneel betrokken op ons strafsysteem, wat zich onder meer toont in het zogenaamde strafrechtelijke populisme. In deze vormingsnamiddag denken we na over de ingewikkelde realiteit van misdaad en straf, grotendeels vanuit de ervaringen van gedetineerden. We zullen daarbij komen tot verrassende conclusies, bijvoorbeeld rond de blijvende betekenis van het idee van ‘verging’ en rond de vele problemen van schijnbaar veelbelovende alternatieven voor ons huidige strafsysteem.

Pieter is gevangenisbezoeker in Leuven Hulpgevangenis, medewerker van het Centrum voor Religie, Ethiek en Detentie (KU Leuven) en gastprofessor bij de Leerstoel Detentie, Zingeving en Samenleven (eveneens aan de KU Leuven)

Zondag 28 mei om 10.30 uur: VIERING VAN PINKSTEREN

De 10 WOORDEN als oorkonde van echte vrijheid in confrontatie met de valse vrijheid van het neoliberale kapitalisme

Deze viering wordt voorbereid door groep 2

Woensdag 31 mei om 20 uur: Dagelijks Bestuur in Erembodegem. We bereiden in deze samenkomst de Slotviering van 25 juni 2023 voor.

Zondag 11 juni om 10.30 uur in de Werfkapel.

Viering rond het thema: over positieve en negatieve vrijheid in relatie tot de positieve en negatieve mensenrechten.

Deze viering wordt voorbereid door groep 3

Dinsdag 13 juni van 19.30 tot 22 uur: **BIJBELS LEERHUIS** rond het boek Numeri. We lezen hoofdstukken 15 en 16.

ZONDAG 25 JUNI om 10.30 uur: **SLOTVIERING** van het werkjaar

Deze viering wordt voorbereid door het Dagelijks Bestuur.

We plannen voor de maanden juli en augustus VIER VAKANTIEVIERINGEN en wel op volgende zondagen:

9 juli

23 juli

6 augustus

20 augustus

De Startviering van volgend werkjaar is voorlopig gepland op ZONDAG 10 september om 10.30 in de WERFKAPEL.

Ons jaarthema zal zijn: GESTALTEN VAN VREDE.

Jebbron Info

Wens je Jebbron-Info niet meer te ontvangen, geef dan een seintje via mail.

Jebbron vzw ; Open Huis voor Vorming en Pastoraat

Nieuw Mailadres : jebbron@jebbron.be

Nieuwe Website www.jebbron.be

Nieuw Postadres: Hogeweg 50, 9320 Erembodegem

Raad van Bestuur: Inge De Bruyn, Paul De Witte, Luc D'Hooghe, Annie Maes, Kristien Renneboog, Erik Van Assche

Liturgieverantwoordelijke Paul De Witte